

Group of States against Corruption
Groupe d'États contre la corruption

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Aangenomen: 22 maart 2024
Publicatie : 7 mei 2024

Publiek
GrecoRC4(2024)1

VIERDE EVALUATIECYCLUS

Preventie van corruptie ten aanzien van
parlementsleden, rechters en procureurs

ADDENDUM BIJ HET TWEEDE CONFORMITEITSVERSLAG BELGIË

Aangenomen door de GRECO
tijdens de 96ste plenaire vergadering (Straatsburg, 18-22 maart 2024)

V
I
E
R
D
E

E
V
A
L
U
A
T
I
E
C
Y
C
L
U
S

I. INLEIDING

1. De GRECO heeft het [evaluatieverslag van de vierde cyclus over België](#) aangenomen tijdens de 63ste plenaire vergadering (28 maart 2014) en openbaar gemaakt op 28 augustus 2014, na instemming vanwege België. De vierde evaluatiecyclus van de GRECO betreft de "Preventie van corruptie ten aanzien van parlementsleden, rechters en procureurs".
2. In het [conformiteitsverslag](#), aangenomen door de GRECO tijdens de 73ste plenaire vergadering (21 oktober 2016), werd tot de slotsom gekomen dat de zeer geringe mate van conformiteit met de aanbevelingen "over het algemeen onvoldoende" was in de zin van artikel 31, paragraaf 8.3, van zijn huishoudelijk reglement. De GRECO had bijgevolg beslist tot toepassing van artikel 32, paragraaf 2.i), met betrekking tot de leden die de aanbevelingen uit het wederzijdse evaluatieverslag niet ten uitvoer gelegd hebben, en had het hoofd van de Belgische delegatie verzocht om een verslag over de vooruitgang in de tenuitvoerlegging van de hangende aanbevelingen over te leggen.
3. In het [tussentijdse conformiteitsverslag](#), aangenomen door de GRECO tijdens de 79ste plenaire vergadering (23 maart 2018), had de GRECO geconcludeerd dat België weinig vooruitgang had geboekt bij de tenuitvoerlegging van de aanbevelingen en dat de mate van conformiteit met de aanbevelingen "over het algemeen onvoldoende" bleef. Overeenkomstig artikel 32, paragraaf 2, lid ii.a, had de GRECO de aandacht van het hoofd van de Belgische delegatie gevestigd op de niet-naleving van de desbetreffende aanbevelingen en op de nood aan krachtdadig handelen om zo spoedig mogelijk tastbare vooruitgang te boeken.
4. In het [tweede tussentijdse conformiteitsverslag](#), aangenomen door de GRECO tijdens de 83ste plenaire vergadering (21 juni 2019), had de GRECO geconcludeerd dat België een zekere mate van vooruitgang had geboekt, aangezien twee van de vijftien aanbevelingen op bevredigende wijze ten uitvoer waren gelegd, twaalf aanbevelingen gedeeltelijk ten uitvoer waren gelegd en één aanbeveling niet ten uitvoer was gelegd. De mate van conformiteit met de aanbevelingen was in dat stadium niet langer "over het algemeen onvoldoende".
5. In het [tweede conformiteitsverslag](#), aangenomen door de GRECO tijdens de 87ste plenaire vergadering (25 maart 2021), was de GRECO tot de slotsom gekomen dat België niet op afdoende of bepalende wijze vorderingen had gemaakt bij de volkomen tenuitvoerlegging van de aanbevelingen, aangezien het merendeel van de aanbevelingen gedeeltelijk ten uitvoer gelegd was gebleven, en dat de situatie bijgevolg weerom "over het algemeen onvoldoende" was. De GRECO had beslist om artikel 32 opnieuw toe te passen en had het hoofd van de Belgische delegatie verzocht om een verslag over de maatregelen genomen met het oog op de tenuitvoerlegging van de hangende aanbevelingen over te leggen.
6. In het [derde tussentijdse conformiteitsverslag](#), aangenomen door de GRECO tijdens de 91ste plenaire vergadering (17 juni 2022), had de GRECO besloten dat de globale mate van conformiteit met de aanbevelingen niet langer "over het algemeen onvoldoende" was en het hoofd van de Belgische delegatie verzocht om een verslag over de maatregelen genomen met het oog op de tenuitvoerlegging van de hangende aanbevelingen over te leggen tegen uiterlijk 30 juni 2023. Het verslag in kwestie, dat op 29 september 2023 werd voorgesteld, en informatie die later werd overgezonden, hebben als basis gediend voor de opmaak van dit verslag.
7. De GRECO heeft respectievelijk Frankrijk (met betrekking tot de parlementaire assemblees) en Monaco (met betrekking tot de gerechtelijke instellingen) belast met de aanstelling van verslaggevers voor de conformiteitsprocedure. Mevrouw

Lise CHIPAULT, magistraat, opdrachthouder voor internationale burgerrechtelijke en strafrechtelijke zaken, directie Juridische Zaken, bij het Ministerie van Europa en Buitenlandse zaken, namens Frankrijk, en mevrouw H  l  ne ZACCABRI, hoofd van de algemene inspectie van de administratie, namens Monaco, werden aangesteld als verslaggevers. Zij werden bij de opmaak van dit verslag bijgestaan door het secretariaat van de GRECO.

8. Dit addendum bij het tweede conformiteitsverslag evalueert de vooruitgang in de tenuitvoerlegging van de hangende aanbevelingen sinds het vorige conformiteitsverslag en geeft een globale beoordeling van de mate waarin België de aanbevelingen ten uitvoer heeft gelegd.

II. **ANALYSE**

9. Er wordt onderstreept dat de GRECO in zijn evaluatieverslag vijftien aanbevelingen aan België had gericht. In de daaropvolgende conformiteitsverslagen had de GRECO geconcludeerd dat de aanbevelingen vii, ix, x, xi, xiii en xiv op bevredigende wijze ten uitvoer waren gelegd of waren afgehandeld en de aanbevelingen i, ii, iii, iv, v, vi, viii, xii en xv gedeeltelijk ten uitvoer waren gelegd. De conformiteit van de negen hangende aanbevelingen wordt hierna dus geëvalueerd.

Preventie van corruptie ten aanzien van parlementsleden

Aanbeveling i

10. *De GRECO had aanbevolen om de invoering te waarborgen van een coherente en doeltreffende regelgeving voor de parlementsleden i) inzake geschenken, giften en andere gratificaties die inzonderheid zou voorzien in de openbaarheid van die welke aanvaard worden en in de identiteit van de schenkers, en ii) die de aangelegenheid inzake buitenlandse schenkers regelt.*
11. Er wordt op gewezen dat deze aanbeveling reeds gedeeltelijk ten uitvoer gelegd was in het derde tussentijdse conformiteitsverslag. Voor het eerste deel van de aanbeveling had de GRECO opgemerkt dat de intenties van de parlementsleden ten opzichte van het beheer van ontvangen geschenken niet in teksten waren gegoten. De GRECO had eerder geoordeeld dat het tweede deel van de aanbeveling ten uitvoer gelegd was, aangezien buitenlandse giften voortaan geregeld zijn in de wet betreffende de partijfinanciering.
12. De Belgische overheid meldt nu dat de Senaat akte heeft genomen van de beslissing van 22 februari 2022 van de werkgroep "Politieke partijen" van de Kamer van volksvertegenwoordigers om geen geschenkenregister in te voeren, maar om de Deontologische Code voor de Kamerleden te wijzigen. Die beslissing was gebaseerd op algemeen advies nr. 2021/3 van 8 september 2021 van de Federale Deontologische Commissie, waarin die laatste de wenselijkheid van een geschenkenregister betwijfelt, gelet op "de moeilijkheden aangaande de controle en de zware administratieve lasten". De Federale Deontologische Commissie maakt een onderscheid tussen symbolische geschenken, die mogen worden aanvaard, en geschenken die niet mogen worden aanvaard en stelt de grens van de symbolische waarde vast op een geschatte waarde van minder dan 150 euro. Ze beveelt de opmaak van een vademecum met vragen & antwoorden en concrete gevallen aan. De Senaat geeft aan dat hij initiatieven zal nemen om gevolg te geven aan dat advies.
13. De GRECO tekent nogmaals op dat de regelgeving inzake geschenken voor parlementsleden nog steeds vervat blijft in intenties van de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat, in het verlengde van een advies van de

Federale Deontologische Commissie, maar dat die intenties tot dusver nog niet concreet zijn omgezet in toepasselijke regels. Hij tekent opnieuw op dat de Kamer van volksvertegenwoordigers niet van plan is een geschenkenregister in te voeren, en herinnert aan zijn aanbeveling om geschenken voor parlementsleden, alsook de identiteit van de schenkers, openbaar te maken. Aangezien er geen duidelijke vorderingen worden waargenomen op dat punt, is het eerste deel van de aanbeveling nog steeds niet ten uitvoer gelegd.

14. De GRECO besluit dat aanbeveling i gedeeltelijk ten uitvoer gelegd blijft.

Aanbeveling ii

15. *De GRECO had aanbevolen dat er voor de parlementsleden regels zouden worden ingevoerd inzake het beheer van de relaties met lobbyisten en andere derden die de parlementaire procedure trachten te beïnvloeden.*
16. Er wordt op gewezen dat deze aanbeveling reeds gedeeltelijk ten uitvoer gelegd was in het derde tussentijdse conformiteitsverslag. De GRECO had de Belgische overheid aangespoord om de parlementaire werkzaamheden met betrekking tot de relaties tussen de parlementsleden en derden en lobbyisten die aan de gang waren af te ronden, zodat de transparantie van zulke relaties verzekerd zou worden.
17. De Belgische overheid wijst erop dat de werkzaamheden ter invoering van een mechanisme met betrekking tot de relaties met derden en lobbyisten waren opgeschort, met het oog op de eventuele oprichting van een gemeenschappelijk transparantieregister voor de twee kamers van het parlement en de regering. Ze geeft nu aan dat de regering uiteindelijk geen voorstander is van de oprichting van een dergelijk gemeenschappelijk register – er zou een transparantieregister moeten worden opgericht voor de regering. Dat heeft tot gevolg dat de twee kamers van het parlement, op basis van het wetsvoorstel dat werd opgeschort¹, hun werkzaamheden met het oog op het aannemen van een eigen mechanisme voor de wetgevende macht ter regeling van de contacten met lobbyisten kunnen hervatten. De Kamer van volksvertegenwoordigers moet wetsvoorstel nr. 2394/01 tot oprichting van een transparantieregister opnieuw onderzoeken. De Senaat zou, in afwachting van de mogelijke oprichting van een gemeenschappelijk register voor beide kamers, een reglement en/of deontologische code kunnen aannemen tot invoering van een lobbyregister, waarbij de parlementsleden het verbod wordt opgelegd om contacten te onderhouden met niet geregistreerde lobbyisten.
18. De GRECO tekent op dat de twee kamers van het parlement nog steeds nadenken over de maatregelen om de transparantie in de relaties tussen de parlementsleden en derden en lobbyisten te waarborgen. Er bestaat thans geen gemeenschappelijk project van de twee kamers van het parlement meer, maar elke kamer geeft aan dat ze van plan is om zelf regels op te stellen. De GRECO neemt nota van de intenties van de overheid om initiatieven tot een goed einde te brengen vóór het einde van de regeerperiode. De GRECO betreurt dat er, bijna tien jaar na de aanneming van het evaluatieverslag van de vierde cyclus en na zes conformiteitsverslagen, voor de parlementsleden geen enkele regel inzake het beheer van de relaties met lobbyisten en andere derden die de parlementaire procedure trachten te beïnvloeden, effectief is ingevoerd. Hij verzoekt de Belgische overheid nogmaals om de passende regels voor te bereiden, aan te nemen en ten uitvoer te leggen.
19. De GRECO besluit dat aanbeveling ii gedeeltelijk ten uitvoer gelegd blijft.

¹ DOC 55 nr. 2394/001.

Aanbeveling iii

20. *De GRECO had aanbevolen dat i) het stelsel van de aangiften duidelijk de inkomsten, de verschillende vermogensbestanddelen en een schatting van hun waarde zou omvatten – ongeacht de vorm ervan (met inbegrip van die welke rechtstreeks of onrechtstreeks, in België of in het buitenland in het bezit zijn) – alsook de passieve bestanddelen, met een bijwerking van de informatie in de loop van het mandaat; ii) zou worden onderzocht of het wenselijk is dat het mechanisme wordt uitgebreid zodat het informatie bevat over de echtgeno(o)t(e) en de familieleden ten laste (met dien verstande dat die informatie niet noodzakelijk openbaar wordt gemaakt).*
21. Er wordt op gewezen dat deze aanbeveling reeds gedeeltelijk ten uitvoer gelegd was in het derde tussentijdse conformiteitsverslag. De GRECO had aangehaald dat de parlementaire werkzaamheden met het oog op de verdere consolidering en aanvulling van het stelsel van vermogensaangiften nog steeds aan de gang waren.
22. De Belgische overheid geeft nu aan dat in de amendementen op de wet van 2 mei 1995 betreffende de verplichting om een lijst van mandaten, ambten en beroepen, alsmede een vermogensaangifte in te dienen, die op 21 december 2022 werden aangenomen door het parlement, wordt gepreciseerd dat in de vermogensaangifte eveneens de schulden moeten worden vermeld. Ze stelt dat de werkzaamheden van de Commissie voor Grondwet en Institutionele Vernieuwing met het oog op de aanvulling van de wetsbepalingen inzake de vermogensaangiften in dit stadium niet werden voortgezet. Ze wijst evenwel op de wil van het parlement om daarnaar toe te werken vóór het einde van de regeerperiode.
23. De GRECO merkt op dat, nadat de vork voor de aan te geven privévergoedingen voor de parlementsleden eerder was verduidelijkt en aangevuld, de wet die aangifte thans heeft uitgebreid tot de schulden, wat een stap vooruit is. De GRECO herhaalt evenwel zijn oproep om het exacte bedrag van de vergoedingen die voor privéactiviteiten worden ontvangen en de waarde van de vermogensbestanddelen aan te geven, en om de vermogensaangiften bij te werken in de loop van het mandaat. Hij merkt voorts op dat de wenselijkheid van de uitbreiding van het mechanisme tot de echtgeno(o)t(e) en de familieleden ten laste niet werd onderzocht, zoals nochtans werd gevraagd in het tweede deel van de aanbeveling. De GRECO verzoekt de Belgische overheid om de intenties van het parlement op dat vlak om het stelsel van vermogensaangiften van de parlementsleden verder te consolideren en aan te vullen in de lijn van zijn aanbeveling te concretiseren.
24. De GRECO besluit dat aanbeveling iii gedeeltelijk ten uitvoer gelegd blijft.

Aanbeveling iv

25. *De GRECO had aanbevolen dat de verschillende aangiften, daaronder begrepen inzake het vermogen, aangevuld met onder meer informatie over de inkomsten, openbaar zouden worden gemaakt en dat de toegang ertoe zou worden vergemakkelijkt via een officiële website.*
26. Er wordt op gewezen dat deze aanbeveling reeds gedeeltelijk ten uitvoer gelegd was in het derde tussentijdse conformiteitsverslag. De GRECO was in afwachting van de voltooiing van de parlementaire werkzaamheden ter verdere consolidering van het stelsel van vermogensaangiften van de parlementsleden.
27. De Belgische overheid geeft nu aan dat er geen enkele vooruitgang kan worden vermeld, ondanks het herhaaldelijke streven van het parlement om het stelsel van

vermogensaangiften van de parlementsleden vóór het einde van de regeerperiode aan te vullen.

28. De GRECO merkt op dat er, behalve de eerder vermelde uitzondering inzake het voornemen om in het biografisch overzicht van de parlementsleden een link op te nemen naar hun mandaataangifte die openbaar is gemaakt door het Rekenhof, en bepaalde gegevens over vergoedingen, geen enkele andere vooruitgang kan worden opgetekend met betrekking tot de openbaarheid van de vermogensaangiften van de parlementsleden.
29. De GRECO besluit dat aanbeveling iv gedeeltelijk ten uitvoer gelegd blijft.

Aanbeveling v

30. *De GRECO had aanbevolen dat i) de naleving van de huidige en toekomstige regels inzake de integriteit van de parlementsleden, opgenomen in de deontologische regels en andere relevante regels (zoals die inzake giften) aan een doeltreffende controle door de kamers zelf zouden worden onderworpen in plaats van enkel door de parlementaire fracties en dat aan de toekomstige Federale Deontologische Commissie tegelijkertijd de mogelijkheid zou worden gegeven om ambtshalve op te treden in individuele gevallen; ii) de aangiften van mandaten en vermogen zouden worden onderworpen aan een doeltreffende controle door de rol van en de interactie met het Rekenhof en het parket te versterken of door indien nodig een andere instelling aan te wijzen die over de passende middelen beschikt om dat te doen.*
31. Er wordt op gewezen dat deze aanbeveling reeds gedeeltelijk ten uitvoer gelegd was in het derde tussentijdse conformiteitsverslag. De GRECO had geen vorderingen vastgesteld met betrekking tot het eerste deel van de aanbeveling en had, wat het tweede deel van de aanbeveling betreft, opgetekend dat er parlementaire werkzaamheden aan de gang waren om het stelsel van vermogensaangiften van de parlementsleden verder te consolideren.
32. De Belgische overheid geeft nu aan dat geen van de twee kamers van het parlement een maatregel met het oog op aanvullende controle of op een nieuwe sanctie ten aanzien van de parlementsleden wegens de niet-naleving van de regels inzake integriteit heeft onderzocht.
33. De GRECO herinnert eraan dat hij zich eerder, in maart 2018, opgetogen had getoond over de maatregelen die voorzien in meer sanctiebevoegdheden voor het Rekenhof in geval van niet-naleving van de wetgeving betreffende de aangiften van mandaten en vermogen, in een regel inzake prioriteit tussen strafrechtelijke en administratieve vervolging, en in de invoering van de elektronische indiening van de mandatenlijst teneinde de controle ervan te vergemakkelijken. Die maatregelen vormden een aanzet tot tenuitvoerlegging van de aanbeveling. Hij betreurt dat hem sindsdien geen nieuwe informatie werd overgezonden met het oog op de verdere consolidering van het mechanisme in de lijn van de aanbeveling.
34. De GRECO kan dus enkel besluiten dat aanbeveling v gedeeltelijk ten uitvoer gelegd blijft.

Aanbeveling vi

35. *De GRECO had aanbevolen dat de overtredingen van de belangrijkste bestaande en toekomstige regels inzake de integriteit van de parlementsleden aanleiding zouden geven tot passende straffen en dat het publiek van de toepassing ervan op de hoogte zou worden gebracht.*

36. Er wordt op gewezen dat deze aanbeveling reeds gedeeltelijk ten uitvoer gelegd was in het derde tussentijdse conformiteitsverslag. De GRECO had geen nieuwe informatie ter zake, met dien verstande dat hij eerder nota had genomen van de invoering van meer geleidelijke sancties opgelegd door het Rekenhof voor het overtreden van de regels inzake mandaataangiften, maar betreunde dat er geen sanctie bestaat voor de voornaamste overtredingen van de deontologische regels voor de parlementsleden.
37. Aangezien de Belgische overheid geen enkele nieuwe vordering heeft gemeld, kan de GRECO enkel maar besluiten dat aanbeveling vi gedeeltelijk ten uitvoer gelegd blijft.

Aanbeveling viii

38. *De GRECO had aanbevolen om binnen de twee kamers van het parlement aan alle parlementsleden geregeld gespecialiseerde opleidingen te geven over aangelegenheden inzake integriteit.*
39. Er wordt op gewezen dat deze aanbeveling reeds gedeeltelijk ten uitvoer gelegd was in het derde tussentijdse conformiteitsverslag. Meer specifiek had de GRECO opgetekend dat de Federale Deontologische Commissie de intentie had om verder te gaan met de opleiding van de parlementsleden rond integriteit, waarmee werd gestart in een eerste algemene sessie, en had hij de overheid aangemoedigd om geregeld een specifieke opleiding over integriteitsaangelegenheden voor alle parlementsleden te organiseren.
40. De Belgische overheid geeft nu aan dat een informatiesessie voor volksvertegenwoordigers en senatoren rond inhoudelijke aangelegenheden inzake integriteit, die gepland was in oktober 2022, werd uitgesteld om organisatorische redenen en nog niet opnieuw op de planning werd gezet. Ze verduidelijkt dat de voorzitters van de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Federale Deontologische Commissie overleg plegen om te bekijken welke initiatieven op dat vlak zouden moeten worden genomen.
41. De GRECO merkt op dat er tot dusver geen enkele regelmatige specifieke opleiding met betrekking tot integriteit voor alle parlementsleden werd georganiseerd. De algemene sessie die eerder werd georganiseerd blijft momenteel een eenmalig initiatief dat niet volledig beantwoordt aan de doelstellingen van de aanbeveling.
42. De GRECO besluit dat aanbeveling viii gedeeltelijk ten uitvoer gelegd blijft.

Preventie van corruptie ten aanzien van rechters en procureurs

Aanbeveling xii

43. *De GRECO had aanbevolen om de nadere regels voor de verdeling van de zaken over de rechters te gelegener tijd te evalueren.*
44. Er wordt op gewezen dat deze aanbeveling reeds gedeeltelijk ten uitvoer gelegd was in het derde tussentijdse conformiteitsverslag. De GRECO had nota genomen van het uitblijven van verdere stappen in de harmonisering van de regels en praktijken voor de toewijzing van zaken tussen de rechters op het niveau van de hoven van beroep en de rechtbanken van eerste aanleg.
45. De Belgische overheid geeft nu aan dat de Hoge raad voor de Justitie (HRJ), op grond van de bij de hoven van beroep ingewonnen informatie, heeft geconcludeerd

dat de praktijken voor de toewijzing van zaken aan kamers met één raadsheer voldoende zijn geharmoniseerd en dat de nadere regels voor de verdeling van de zaken dus niet moeten worden geëvalueerd. Meer in het algemeen stelt ze dat de bestaande nadere regels voor de verdeling van de zaken over de magistraten in de hoven en rechtbanken niet als problematisch worden ervaren in de controle van de rechterlijke organisatie, gelet op het risico op ongeregeldheden, dat als gering wordt beschouwd, en de bewezen doeltreffendheid van de tenuitvoerlegging ervan in de praktijk.

46. De GRECO herinnert eraan dat hij zich opgetogen toonde over het bijzondere onderzoek van de HRJ bij de hoven van beroep met betrekking tot de nadere regels voor de toewijzing van de zaken aan kamers met één raadsheer, maar dat hij had aangegeven dat een dergelijk onderzoek slechts een gedeeltelijke tenuitvoerlegging van de aanbeveling inhield. Hij vroeg de HRJ om dezelfde gevolgen te trekken uit de vastgestelde heterogeniteit teneinde maatregelen te nemen met het oog op uniformere praktijken tussen de rechtbanken (hoven van beroep en rechtbanken van eerste aanleg), bijvoorbeeld in de vorm van aanbevelingen voor de korpschefs. De GRECO merkt nu op dat de Belgische overheid de nadere regels voor de verdeling van de zaken over de rechters niet wil evalueren, daar ze van mening is dat de huidige regeling geen risico inhoudt voor de goede werking van justitie en de doeltreffendheid ten goede komt. De GRECO herhaalt evenwel dat een bepaald objectief en aleatoir karakter met betrekking tot de verdeling van de zaken moet worden verzekerd teneinde de transparantie en billijkheid van de procedures te waarborgen, inzonderheid via eenvormige praktijken of criteria tussen rechtbanken. Die criteria en praktijken die op het ogenblik van de evaluatie ontbraken², werden tot dusver niet ten uitvoer gelegd en diversiteit in de verdeling van de zaken is nog steeds de regel, ondanks de oprichting van de directiecomités van de hoven en rechtbanken in 2014.
47. Bijgevolg besluit de GRECO dat aanbeveling xii gedeeltelijk ten uitvoer gelegd blijft.

Aanbeveling xv

48. *De GRECO had aanbevolen dat maatregelen worden getroffen opdat betrouwbare en voldoende gedetailleerde informatie en gegevens worden bijgehouden over de tuchtprocedures inzake de rechters en procureurs, daaronder begrepen een eventuele bekendmaking van die rechtspraak, met inachtneming van de anonimiteit van de betrokkenen.*
49. Er wordt op gewezen dat deze aanbeveling reeds gedeeltelijk ten uitvoer gelegd was in het derde tussentijdse conformiteitsverslag. De GRECO had de overheid aangespoord om het lopend wetgevingswerk met het oog op de verdere consolidering van de informatie en de bekendmaking van betrouwbare en gedetailleerde gegevens inzake tuchtprocedures van rechters en procureurs en op het naar behoren bijhouden van die gegevens, te voltooien.
50. De Belgische overheid geeft nu aan dat de HRJ sinds eind 2022 een verslag goedkeurt met betrekking tot de maatregelen die door de gerechtelijke entiteiten voor het voorgaande jaar zijn genomen inzake tucht, dat wordt bekendgemaakt op de website van de HRJ³. Een dergelijk verslag wordt voortaan jaarlijks bekendgemaakt en voorbereid op basis van de informatie uit de werkingsverslagen van de gerechtelijke entiteiten (hoven, rechtbanken en parketten) en van de informatie uit de activiteitenverslagen van de tuchtrechtscolleges.

² Zie paragraaf 96 van het evaluatieverslag (Greco Eval IV Rep(2013)8).

³ <https://csj.be/admin/storage/hrj/cs-j-rapport-consolide-discipline-ro-2022.pdf>

51. De overheid geeft voorts aan dat de wet van 26 december 2022 houdende diverse bepalingen inzake rechterlijke organisatie bepaalde organisatorische maatregelen heeft gewijzigd om de doeltreffendheid en de continuïteit van de tuchtrechtscolleges te waarborgen, door te voorzien in een vervangingsmechanisme voor de vertegenwoordiger van de balie, de verlenging van de mandaten van vijf jaar naar zeven jaar en de mogelijkheid om een vergoeding toe te kennen aan de leden van de tuchtrechtscolleges. Verder wordt een voorontwerp van wet met betrekking tot de evaluatie van magistraten en de tucht onderzocht, dat het openbaar ministerie inzonderheid de bevoegdheid verleent om een zaak aanhangig te maken bij de tuchtrechtbank (in hoger beroep) en om een onderzoek in te stellen en bepaalt dat het openbaar ministerie bij de tuchtrechtscolleges jaarlijks aan de HRJ rapporteert over de uitoefening van die bevoegdheid.
52. De GRECO neemt met tevredenheid nota van het feit dat de regelmatige bekendmaking van significante geconsolideerde tuchtrechtelijke gegevens en informatie met betrekking tot rechters en procureurs thans is ingevoerd en door de HRJ ten uitvoer wordt gelegd in het kader van een specifiek jaarverslag. Die praktijk, die sinds 2022 wordt toegepast, volstaat op zich om de aanbeveling ten uitvoer te leggen. Ze zou verder moeten worden geconsolideerd aan de hand van een jaarverslag van het openbaar ministerie aan de HRJ met betrekking tot de aanhangigmakingen van zaken bij de tuchtrechtbank (in hoger beroep) door het openbaar ministerie en met betrekking tot de onderzoeken die het heeft ingesteld. Voorts merkt de GRECO op dat het wetgevend kader met betrekking tot de bevoegde tuchtrechtelijke instanties voor rechters en procureurs werd aangevuld teneinde de doeltreffendheid en continuïteit ervan te versterken, wat zeer positief te noemen is.
53. De GRECO besluit dat aanbeveling xv op bevredigende wijze ten uitvoer is gelegd.

III. CONCLUSIES

54. **Gelet op het voorgaande, besluit de GRECO dat België in dit verslag vorderingen heeft geboekt bij de tenuitvoerlegging van de aanbevelingen met betrekking tot de rechters en procureurs, al blijft het resultaat nog voor verbetering vatbaar, in het bijzonder met betrekking tot de parlementsleden. Tien jaar na de bekendmaking van het evaluatieverslag zijn slechts zeven van de vijftien aanbevelingen uit het evaluatieverslag van de vierde cyclus op bevredigende wijze ten uitvoer gelegd of afgehandeld.** De andere acht aanbevelingen werden gedeeltelijk ten uitvoer gelegd.
55. Meer bepaald zijn de aanbevelingen vii, ix, x, xi, xiii, xiv en xv op bevredigende wijze ten uitvoer gelegd of afgehandeld, en zijn de aanbevelingen i, ii, iii, iv, v, vi, viii en xii gedeeltelijk ten uitvoer gelegd.
56. Op het stuk van preventie van corruptie ten aanzien van parlementsleden valt opnieuw geen enkele verbetering op te tekenen sinds het voorgaande verslag. Eerder werd opgemerkt dat er een elektronische toepassing voor de aangifte van mandaten was ingevoerd, er versterking was gekomen voor het griffiepersoneel van het Rekenhof, en de contacten tussen het Rekenhof en het parket waren uitgebouwd voor het toepassen van sancties. Er werd gestart met opleidingen, die integriteitsvraagstukken omvatten, ten behoeve van de nieuwe parlementsleden, maar die werden niet gesystematiseerd. De regelgeving rond buitenlandse giften werd gepreciseerd in de wet betreffende de financiering van de politieke partijen.

Er werd daarentegen momenteel geen enkele maatregel om de transparantie van de contacten tussen parlementsleden en derden te verzekeren effectief doorgevoerd en de regelgeving rond geschenken moet worden verbeterd. Sancties voor de voornaamste overtredingen van de deontologische regels voor de parlementsleden moeten nog worden aangenomen. Er wordt ook een verbetering van het stelsel van de vermogensaangiften van de parlementsleden verwacht, net als de openbaarmaking van die aangiften. De intenties waarvan het parlement blijkt geeft op al deze domeinen kunnen niet als voldoende worden beschouwd en moeten uitmonden in de aanneming en de tenuitvoerlegging van concrete maatregelen.

57. Wat de rechters en procureurs betreft, erkent de GRECO daadwerkelijke vorderingen, aangezien slechts één aanbeveling gedeeltelijk ten uitvoer gelegd blijft. De rechters van de administratieve rechtbanken op federaal niveau zijn onderworpen aan deontologische regels, supervisie en passende sancties; vorderingen zijn er ook op gewestniveau. Met de wijziging van het Gerechtelijk Wetboek zijn stappen vooruit gezet, meer bepaald waar het gaat om de werving en opleiding van de plaatsvervangende rechters, de uitbouw van de audit- en onderzoeksactiviteiten van de Hoge Raad voor de Justitie en een verspreiding van eenvormige deontologische regels onder alle magistraten, zowel beroepsmagistraten als lekenmagistraten. Het normatieve kader voor de organisatie van de werkingsverslagen van de rechtbanken en van het openbaar ministerie is ingesteld. De bevoegde tuchtrechtelijke instanties voor rechters en procureurs zijn versterkt en er worden voortaan regelmatig gedetailleerde informatie en gegevens ter zake bekendgemaakt. Er zijn nog verbeterpunten op het stuk van de harmonisering van de verdeling van de zaken over de rechters van de rechtscolleges van de rechterlijke macht.
58. Tot besluit spoort de GRECO de Belgische overheid uitdrukkelijk ertoe aan snel en krachtdadig op te treden om de acht hangende aanbevelingen af te handelen. Overeenkomstig het herziene artikel 31, paragraaf 9, van zijn huishoudelijk reglement verzoekt de GRECO het hoofd van de Belgische delegatie om hem vóór 31 maart 2025 een verslag over de voortgang van de tenuitvoerlegging van de aanbevelingen i, ii, iii, iv, v, vi, viii en xii voor te leggen.
59. Tot slot verzoekt de GRECO de Belgische overheid om dit verslag zo snel mogelijk bekend te maken.